

Πρωτοχρονιάτικο Παραμύθι

Πηνελόπη Σ. Δέλτα

Μια παραμονή Πρωτοχρονιάς, χωμένο στη γωνία μιας εξώπορτας, κάθονταν ένα αγοράκι και κοίταζε το αντικρινό φωτισμένο παράθυρο. Είχε νυχτώσει νωρίς, και το χιόνι σκέπαζε τις πλάκες του δρόμου, τα φανάρια, τα δέντρα και τις στέγες των σπιτιών, πράμα σπάνιο στην Αθήνα.

Το κρύο ήταν δυνατό, και τυλιγμένος στο παλιωμένο και σκισμένο ρουχάκι του, όλο και περισσότερο χώνουνταν ο Βασίλης στη γωνιά της εξώπορτας, για να ξεφύγει από το βοριά που τον πάγωνε ως τα κόκαλα. Μα τα μάτια του έμεναν καρφωμένα στο φωτισμένο παράθυρο του αρχοντόσπιτου, αντίκρυ του.

«Πρωτοχρονιά αύριο», μουρμούρισε, «διασκεδάζουν εκεί μέσα».

Εκεί μέσα κείτονταν ένα παιδί, με λιωμένο αγνό πρόσωπο.

Κουτιά γεμάτα μπογιές, μολυβένια στρατιωτάκια, ζώα ξύλινα, σιδηρόδρομοι και караβάκια, που σκέπαζαν το κρεβάτι του, έστεκαν άγγιχτα. Τ' αδύνατα χεράκια του έμεναν ακίνητα στο σεντόνι απάνω' δεν κοίταζε καν τα πλούσια δώρα γύρω του. Το κουρασμένο βλέμμα του ήταν καρφωμένο στο παράθυρο όπου, στα σκοτεινά, άσπριζαν τα χιόνια της αντικρινής στέγης.

-Τι συλλογίζεσαι, Βασιλάκη; ρώτησε η μητέρα του.

– Κοίταζα τα χιόνια, αποκρίθηκε ο μικρός, και συλλογίζουμε τη χαρά να τρέχεις στους δρόμους, να βουτάς στα χιόνια, να τα μαζεύεις και να φτιάνεις μπάλες, και να τις τινάζεις στους περαστικούς, όπως στη ζωγραφιά του βιβλίου μου, εκεί που είδα και το χριστουγεννιάτικο δέντρο με τα πολλά κεράκια. Αλήθεια, μητέρα, λες να βρήκε ο Νικόλας δέντρο τέτοιο εδώ;

-Ναι, παιδί μου, βρήκε, και θα σου το φέρει τώρα στολισμένο. Δεν είναι πολύ μεγάλο όπως στη ζωγραφιά του βιβλίου σου, μα το στόλισε ο πατέρας σου και είναι πολύ όμορφο. Είσαι ευχαριστημένος;

-Ναι, είπε ο Βασιλάκης χωρίς ενθουσιασμό.

Εκείνη την ώρα άνοιξε η πόρτα. Δυο υπηρέτες έφεραν μέσα ένα μικρό έλατο ολοφώτιστο, και το έστησαν απάνω στο τραπέζι. Τα κλαδιά ήταν φορτωμένα χρυσά και ασημένια στολίδια, φαναράκια και μπρίλες. Παντού στέκουνταν όρθια τ' αναμμένα χρωματιστά κεράκια, και τα μεγαλύτερα κλαδιά λύγιζαν από το βάρος των παιχνιδιών που κρέμουνταν δεμένα με κορδέλες.

-Ε, Βασιλάκη, σ' αρέσει το δέντρο σου; ρώτησε ζωνηρά ο πατέρας του.

Ο μικρός το κοίταξε μια στιγμή με σβησμένα αγέλαστα μάτια.

– Το φαντάζομαι ωραιότερο, είπε με τη βαρεμένη του φωνή.

Και το βλέμμα του γύρισε πάλι στο παράθυρο και στα χιόνια του αντικρινού σπιτιού.

– Πατέρα, λες του χρόνου την Πρωτοχρονιά να είμαι πια καλά και να βγω κι εγώ στα χιόνια;

– Ναι, παιδί μου, είπε ο πατέρας.

Και η μητέρα βγήκε από το δωμάτιο για να κρύψει τα κλάματα που την έπνιγαν.

-Τι όμορφα που θα είναι να τρέχεις στα χιόνια... είπε συλλογισμένα ο Βασιλάκης. Τι δε θα έδινά για να δω τι γίνεται έξω.

Έξω, ο Βασίλης είχε δει πίσω από το φωτισμένο παράθυρο το δέντρο του Βασιλάκη, με τα φώτα και τα χρυσά στολίδια και τα παιχνιδάκια που γέμιζαν τα κλαδιά από πάνω ως κάτω.

-Αχ, τι ωραίο! είπε το φτωχό· πρέπει να το έφερε ο Άη-Βασίλης.

Και τα μάτια του έτρωγαν το δέντρο και, τρέμοντας από το κρύο, ολοένα χώνουνταν βαθύτερα στη γωνιά του και γύρευε να τυλίξει στο κορμάκι του τα κουρέλια του, μήπως και τον ζεστάνουν λίγο.

-Ο Άη-Βασίλης... μουρμούρισε. Γιατί δεν έρχεται κάποτε και σε μας, ο Άη-Βασίλης;

Θυμήθηκε το φτωχικό σπιτάκι στο χωριό του, όπου τον είχε μεγαλώσει η μάνα του· όλα τα είχε στερηθεί αφότου γεννήθηκε, εκτός μόνο τα χάδια της μάνας του. Ξενοδούλευε η κακομοίρα για να κερδίσει το ψωμί τους, μα άλλο από ψωμί δεν πρόφθαινε να βγάλει, μόνο την αγάπη της μπορούσε χάρισμα να του δίνει, και αυτήν του την έδινε μπόλικη. Μα ήλθαν οι κακοί καιροί, η αρρώστια, η μαύρη φτώχεια, και πέθανε η μάνα του και την έβαλαν σε σανιδένια κάσα, και την πήγαν στο νεκροταφείο, και την είδε που τη σκέπασαν τα χώματα. Και τον έβγαλαν από το φτωχικό του καλυβάκι, κι έφυγε το έρημο ορφανό και ήλθε κι έπεσε στην Αθήνα, παραμονή του Άη-Βασίλη, πεινασμένο, παγωμένο, μακαρίζοντας τους ευτυχισμένους που διασκεδάζαν πίσω από το φωτισμένο παράθυρο, αντίκρυ του.

Από νωρίς είχε δει κίνηση μεγάλη στους δρόμους, παιδιά μεγάλα και μικρά, που σταματούσαν στις πόρτες των αρχοντόσπιτων και έλεγαν τον Άγιο Βασίλη. Μα τ' ορφανό δεν τόλμησε να χτυπήσει και αυτό σε καμιά πόρτα, ούτε ήταν μαθημένο στην ταραχή της μεγάλης πολιτείας. Και λίγο-λίγο, τράβηξε κατά τους ήσυχους μεγαλόπρεπους δρόμους, μακριά από το κέντρο, και ήλθε και ζάρωσε σε μian εξώπορτα, χωρίς ψωμί, χωρίς σκοπό, χωρίς καμιάν ελπίδα.

Πίσω από το φωτισμένο παράθυρο πήγαιναν κι έρχονταν σκιές. Πέρασε κι ένας υπηρέτης με βελάδα, βαστώντας ένα πιάτο με μια μεγάλη πίτα.

Ο Βασίλης θυμήθηκε πως την τελευταία βούκα ψωμί την είχε φάγει το πρωί. Και μέσα κει θα έτρωγαν τώρα πίτα.

Αχ, και να είχε και αυτός μια βουκίτσα να γελάσει την πείνα του. Του φάνηκε τόσο ορεκτική η πίτα, τόσο αφράτη, καθώς την πέρασε ο υπηρέτης εμπρός στο παράθυρο. Άραγε, αν ζητούσε λίγη, θα του έδινε κανένα κομματάκι;

Και έξαφνα, χωρίς να ξέρει και αυτός πώς το έκανε, άρχισε να τραγουδά:

«Άγιος Βασίλης έρχεται α-α-από, από την Καισαρεία... βαστά καλάμι και χαρτί, χα-α-ρτί, χαρτί και καλαμάρι».

Πίσω από το φωτισμένο παράθυρο, διάφορες σκιές πήγαν και ήλθαν κοιτάζοντας έξω. Σώπασε τρομαγμένος ο Βασιλάκης και ζάρωσε στη γωνίτσα του όσο μπορούσε περισσότερο.

– Παναγιά μου! ψιθύρισε, λένε πως οι πλούσιοι δεν έχουν καλή ψυχή και περιφρονούν τους φτωχούς...

Και με τρομαγμένα μάτια ακολουθούσε το πήγαινε κι έλα των ανθρώπων μες στην κάμαρα.

Μες στην καμάρα είχαν κόψει την πίτα. Ακουμπισμένος στα μαξιλάρια, ο Βασιλάκης βαστούσε το πιάτο του στα χέρια, κοιτάζοντας με αδιαφορία το κομμάτι του, χωρίς καν να το γευθεί.

– Δεν το κόβεις να δεις αν σου έπεσε το φλουρί, Βασιλάκη μου; ρώτησε τρυφερά η μητέρα του.

-Ναι, μητέρα, θα το γυρέψω, αποκρίθηκε, αλλά δεν κούνησε, ούτε άλλαξε η κουρασμένη όψη του.

Έξαφνα ανέβηκε ως το δωμάτιο του άρρωστου αγοριού μια φωνή παιδιάτικη, τρεμουλιαστή, σα φοβισμένη: «Άγιος Βασίλης έρχεται α-α-από, από την Καισαρεία... βαστά καλάμι και χαρτί, χα-α-ρτί, χαρτί και καλαμάρι».

Ο Βασιλάκης ξαφνίστηκε· άναψαν μια στιγμή τα μάτια του, ζώήρεψε το μελαγχολικό του πρόσωπο.

-Πατέρα, πατέρα! φώναζε, τ' ακούς; Τραγουδά απ' έξω... Θα είναι κανένα αγοράκι... φώναζε το! Πολύ σε παρακαλώ!

Η μητέρα του είχε πάγει κιόλα στο παράθυρο, μα δεν είδε τίποτε.

– Δε βλέπω κανένα παιδί, είπε.

– Πατέρα, κοίταξε συ, άνοιξε το παράθυρο, φώναζε το παιδί να έλθει να πάρει από την πίτα, το κομμάτι του φτωχού... και να μας πει τι γίνεται έξω.

Πήγε ο πατέρας στο παράθυρο, το άνοιξε, έσκυψε έξω, κοίταξε δεξιά, αριστερά, μα δεν είδε τίποτε· έκλεισε το παράθυρο και γύρισε στο κρεβάτι του Βασιλάκη.

– Πέρασε το παιδί και πάει, είπε ζωνηρά· μα δεν πειράζει, θα περάσει και άλλο και τότε το φωνάζομε· δοκίμασε την πίτα σου ωστόσο.

Μα ο Βασιλάκης δεν πεινούσε· έσπρωξε το πιάτο του, ακούμπησε στα μαξιλάρια και έκλεισε τα μάτια. Η ζωνηράδα του προσώπου του είχε σβήσει· το φλουρί της πίτας δεν τον ενδιέφερε, ούτε το δέντρο όπου είχαν σβήσει πια τα κεράκια, ούτε τα δώρα του. Το δρόμο μόνο συλλογίζονταν.

Και το παιδάκι, που μπορούσε να πει την ομορφιά της ελευθερίας, τη χαρά να τρέχεις και να βουτάς στα χιόνια, είχε περάσει και πάει.

– Θέλεις, παιδί μου, να φας την πίτα σου αύριο; ρώτησε η μητέρα χαϊδεύοντας γλυκά το μέτωπο του.

-Ναι, μητέρα, αύριο.

Η μητέρα έκανε νόημα σ' όλους να βγουν από το δωμάτιο.

Ο Βασιλάκης ήταν κουρασμένος. Ο Βασιλάκης ήθελε να κοιμηθεί.

Πήρε το πιάτο με την πίτα και το ακούμπησε στο τραπέζι, κοντά στο κομμάτι του φτωχού· έσβησε τα φώτα, άναψε την καντήλα, φίλησε γλυκά το αγόρι της και βγήκε από το δωμάτιο.

Μα ο Βασιλάκης δε νύσταζε· ο νους του έμενε στο δρόμο και στη χαρά που θα είχε αν μπορούσε να τρέξει στα χιόνια.

Κοίταξε γύρω του, είδε πως ήταν μόνος· με κόπο κατέβηκε από το κρεβάτι, και σιγά-σιγά σύρθηκε ως το παράθυρο.

Αχ! και να έβλεπε λιγάκι απ' έξω το χιονισμένο δρόμο, τα φανάρια, τ' άσπρα δέντρα.

Με δυσκολία γύρισε το πόμολο, άνοιξε το παράθυρο κι έσκυψε έξω. Το κρύο τον ξάφνισε, του έκοψε την αναπνοή, ζήτησε να στηριχθεί στο πεζούλι του παραθύρου μα όλα γύριζαν, του φάνηκε πως πέφτει.

Έξαφνα, από το παράθυρο πήδησε μέσα ένας άνθρωπος, και ο Βασιλάκης από το σάστισμά του ξέχασε τη ζάλη του. Ήταν γέρος, χιονοσκεπασμένος, με μακριά

καλογερικά ρούχα και μεγάλα άσπρα γένια' τον κοίταξε ο Βασιλάκης και τον ανεγνώρισε:

-Ο Αη-Βασίλης... ψιθύρισε.

– Ναι, εγώ είμαι, είπε ο Άη-Βασίλης με το ανοιχτόκαρδο χαμόγελο του. Ήλθα να σε ρωτήσω, τι θέλεις να σου δώσω για την εορτή μου, που ξημερώνει αύριο, και που είναι και δική σου εορτή;

-Αχ, Άη-Βασίλη μου, να μη μου δώσεις πια τίποτα! φώναξε ο Βασιλάκης σταυρώνοντας παρακλητικά τα χέρια του. Δες πόσα πράγματα μου έδωσαν, και τα έχω τόσο βαρεθεί! Μα πάρε με έξω μαζί σου! Πάρε με στα χιόνια! Θέλω τόσο να τρέξω ελεύθερα!

– Θέλεις; είπε ο Άη-Βασίλης. Μα έξω κάνει κρύο! Και συ έχεις όλα τα καλά του κόσμου! Τόσα παιχνίδια, τόσα χάδια, και ζεστασιά, και πίτα που ούτε τη δοκίμασες ακόμα... Και θέλεις να φύγεις;

-Ναι! Να βγω στα χιόνια, να τρέξω ελεύθερα, αχ, πάρε με, πάρε με, καλέ μου Άη-Βασίλη! παρακάλεσε ο Βασιλάκης. Πάρε με στα χιόνια!

Ο Άη-Βασίλης χαμογέλασε πάλι.

– Καλά, είπε. Εγώ σήμερα δε χαλώ χατήρι κανενός. Έλα μαζί μου αφού το θέλεις.

Και πήρε το Βασιλάκη στην αγκαλιά του, και πέταξε από το παράθυρο που έμεινε ανοιχτό.

Στα χιόνια κάθονταν ο Βασίλης με τα μάτια καρφωμένα στο παράθυρο. Με τρομάρα είχε δει έναν κύριο που άνοιξε τα γυαλιά και κοίταζε στο δρόμο· μα έτσι μικρός που ήταν και ζαρωμένος στη γωνίτσα του, δεν τον είδε ο κύριος. Και το παράθυρο έκλεισε πάλι.

Τα κεράκια του δέντρου είχαν σβήσει, οι σκιές πήγαιναν κι έρχονταν ακόμα· ύστερα έσβησαν και τα φώτα, και μόνο μια καντήλα τρεμόφεγγε, στημένη σε κανένα έπιπλο απάνω. Και ο Βασίλης ακόμα κοίταζε, σα μαγνητισμένος από τη θαμπερή λάμψη της.

Το κρύο όλο δυνάμωνε· τα βλέφαρα του Βασίλη βάραιναν. Θυμήθηκε τη μάνα του και τη ζεστή της αγκαλιά. Έριξε μια ματιά στο παράθυρο και συλλογίστηκε πως εκεί μέσα θα έκαμνε ζέστη. Αχ! λίγη ζέστη.

Λαφρύς κρότος τον ξάφνιασε. Σήκωσε τα μάτια του τρομαγμένος. Το παράθυρο είχε ανοίξει πάλι, μα δεν ήταν πια εκεί ο ίδιος κύριος· ένα παιδάκι, στα νυχτικά του, έσκυβε να δει το δρόμο.

Μια στιγμή το κοίταξε με απορία ο Βασίλης, μα τόσο βαριά ήταν τα βλέφαρα του, που δεν μπορούσε να τα βαστάξει ανοιχτά. Έκανε πάλι να δει το αντικρινό παιδί, και του φάνηκε πως σωριάζουνταν στο πάτωμα το άσπρο κορμάκι, μα δεν πρόφθασε να βεβαιωθεί.

Ακούμπησε το κεφάλι του στον τοίχο και τα μάτια του έκλεισαν μονάχα τους. Έξαφνα, μια λάμψη τον ξύπνησε· εμπρός του στέκουνταν ένας γέρος ντυμένος στα κόκκινα και στα χρυσά. Τα γένια του ήταν μακριά και κάτασπρα, και γύρω του χύνουνταν τόση ζέστη, που ο Βασίλης ξέχασε τα χιόνια και το βοριά. Κοίταξε το γέρο και τον ανεγνώρισε.

-Ο Άη Βασίλης! έκανε μαγεμένος.

-Ναι, ο Άη-Βασίλης, είπε ο γέρος. Σ' άκουσα που έλεγες πως δεν έρχομαι ποτέ σε σας και, βλέπεις, τώρα ήλθα.

Τ' ορφανό τον κοίταξε μ' έκσταση. Ο Άη-Βασίλης γέλασε.

-Λοιπόν πες μου, του είπε· αύριο ξημερώνει Πρωτοχρονιά, που είναι εορτή μου και δική σου εορτή. Τι θέλεις να σου χαρίσω;

Ο Βασίλης έριξε μια ματιά στο αντικρινό παράθυρο. Η καντήλα είχε σβήσει και αυτή· τόσο κρύο θα ήταν τώρα κι εκεί μέσα...

– Θέλω, παρακαλώ, λίγη πίτα, είπε δειλά, και θέλω πάλι τη μάνα μου... Μα ίσως αυτό να είναι αδύνατο; ρώτησε φοβισμένος λίγο για τη μεγάλη του απαίτηση.

-Τίποτα δεν είναι αδύνατο σήμερα, είπε ο Άη-Βασίλης, και ό,τι ζητήσεις θα σου το κάνω. Πίτες όσες θέλεις θα σου δώσω, και τη μάνα σου θα την ξαναδείς οπότεαν θέλεις.

Μα σκέψου, είναι και μερικά παιδιά που λαχταρούν την ελευθερία σου. Εσύ μπορείς τον κόσμο να τον γυρίσεις, να ζήσεις όπως θέλεις. Είσαι ακόμα μικρός και ο κόσμος όλος είναι ανοιχτός μπροστά σου...

-Αχ όχι, καλέ μου Άη-Βασίλη! παρεκάλεσε ο μικρός. Μόνο πάρε με στη μάνα μου. Και δωσ' μου λίγη πίτα και για κείνην, που δεν έχει φάγει τώρα τόσα χρόνια.

-Καλά, είπε ο Άη-Βασίλης με το καλό του χαμόγελο, σήμερα δε χαλώ κανενός χατήρι. Έλα να σε πάγω στη μάνα σου.

Και τον πήρε ο Άη-Βασίλης στην αγκαλιά του, και πέταξε ψηλά, ψηλά, τόσο που περνούσε πάνω από τα ψηλότερα σπίτια, κι έφυγαν.

Το πρωί της Πρωτοχρονιάς, την ώρα που χαρούμενες χτυπούσαν οι καμπάνες σ' όλες τις εκκλησιές της χώρας, βγήκε ο Νικόλας ο υπηρέτης, με μάτια κοκκινισμένα από τα κλάματα, στο χιονισμένο δρόμο.

Χωμένο σε μια γωνιά της εξώπορτας του αντικρινού σπιτιού, είδε ένα παιδάκι που φαίνονταν να κοιμάται. Το σίμωσε, το άγγιξε, το βρήκε παγωμένο.

Το πήρε στην αγκαλιά του και το ανέβασε στο αρχοντόσπιτο, όπου μητέρα και πατέρας, πλάγι στο κρεβάτι του Βασιλάκη, έκλαιγαν το πεθαμένο τους αγόρι.

Μαζί τα ξάπλωσαν πλάγι-πλάγι, το χαδεμένο μονοπαίδι και το έρημο ορφανό.

Πάνω στο τραπέζι, δυο κομμάτια πίτας ξηραίνονταν άγγιχτα, το κομμάτι του Βασιλάκη και το κομμάτι του Βασίλη.

Πλάγι-πλάγι έθαψαν τα δυο παιδιά. Στον ένα τάφο είναι γραμμένο με χρυσά γράμματα τ' όνομα του Βασιλάκη· ο άλλος τάφος δεν έχει όνομα.

Κανένας δε γνώριζε το έρημο ορφανό.